Verslag van de bijeenkomst van de Raad Justitie en Binnenlandse Zaken, op 4 maart 2020 in Brussel

Belangrijkste resultaat

De Commissie benadrukte het belang van terugkeer naar volledige uitvoering van de EU-Turkije Verklaring, opdat de situatie spoedig kan worden genormaliseerd. Recente ontwikkelingen bevestigden bovendien de urgentie om met een nieuw migratie- en asielpact te komen en de onderhandelingen over het Meerjarig Financieel Kader af te ronden. De Commissie gaf een terugkoppeling van haar bezoek aan de Grieks-Turkse grens en stond stil bij het actieplan voor ondersteuning van Griekenland, inclusief de samenwerking met de landen op de Westelijke Balkan-route om doorreizen vanuit Griekenland tegen te gaan. In hun interventies toonden de lidstaten zich eensgezind. Griekenland, Bulgarije en andere lidstaten die de gevolgen zouden kunnen ondervinden van verhoogde migratiedruk uit Turkije verdienen steun. Normalisering van de situatie en volledige implementatie van de EU-Turkije Verklaring moeten absolute prioriteit hebben. Hoewel lidstaten, waaronder Nederland, waardering uitten voor de Turkse inspanningen bij de opvang van 4 miljoen vluchtelingen en migranten, benadrukten zij dat het huidige handelen van Turkije onacceptabel is. Lidstaten spraken steun uit voor de Griekse inspanningen om de buitengrens te bewaken, waarbij werd benadrukt dat deze in lijn moeten zijn met internationaal en Europees recht. Een aantal lidstaten, waaronder Nederland, steunde de Commissie in haar pleidooi voor gepaste aandacht voor de situatie van alleenstaande minderjarige kinderen op de eilanden. Nederland, samen met meerdere andere lidstaten, bevestigde de noodzaak om het Gemeenschappelijk Europees Asiel Stelsel (GEAS) te hervormen en een EU-crisismechanisme in te voeren. Tot slot heeft de Raad een unanieme verklaring aangenomen die een goede afspiegeling vormt van de discussie die tijdens de Raad heeft plaatsgevonden.

Migratie – Situatie aan de buitengrenzen van de Unie
= uitwisseling van standpunten en aanname verklaring

Tijdens de extra JBZ-Raad van 4 maart jl. vond een discussie plaats over de situatie aan de buitengrenzen van de Europese Unie. Onderwerp van gesprek waren de recente ontwikkelingen aan de grens met Turkije naar aanleiding van de aankondiging van Turkije van 28 februari jl. om niet langer in lijn met de EU-Turkije Verklaring irreguliere migratie naar de EU tegen te houden.

De Commissie benadrukte in haar interventie het belang van terugkeer naar volledige uitvoering van de EU-Turkije Verklaring, opdat de situatie spoedig genormaliseerd kan worden. Zij meldde verder dat van de situatie zoals die is ontstaan belangrijke urgentie uitgaat om spoedig met haar voorstellen voor een nieuw migratie- en asielpact te komen. Ook vroeg zij aandacht voor een spoedige afronding van de onderhandelingen over het Meerjarig Financieel Kader die nodig is om gezamenlijke oplossingen en ondersteuning van lidstaten te kunnen financieren.

De Commissie gaf tevens een terugkoppeling van haar bezoek aan de Grieks-Turkse grens en meldde dat Europese eenheid, bewaking van de gezamenlijke buitengrens en steun aan Griekenland om de migratiedruk het hoofd te bieden daarbij centraal stonden. De Commissie uitte haar zorgen over de humanitaire situatie bij de opvang van irreguliere migranten en benadrukte dat Griekenland ondersteund moet worden om verbeteringen aan te brengen. De Commissie benoemde in het bijzonder de precaire situatie van kwetsbare groepen, waaronder alleenstaande minderjarige kinderen op de

eilanden.

Verder stond de Commissie stil bij het actieplan dat zij heeft aangekondigd betreffende de ondersteuning van Griekenland.[1] Het actieplan bestaat uit twee zogenaamde *Rapid Border Intervention* operaties door Frontex, een nieuw Frontex terugkeerprogramma om vrijwillige terugkeer naar landen van herkomst vanuit Griekenland te bespoedigen, 700 miljoen euro aan financiële ondersteuning aan Griekenland voor migratie- en grensmanagement, inzet van 160 experts in Griekenland onder EASO-vlag en ondersteuning via het EU civiel beschermingsmechanisme. Van de 700 miljoen euro aan financiële ondersteuning, heeft de Commissie 350 miljoen direct beschikbaar gesteld om acute problemen aan te pakken.

Zoals aan uw kamer toegezegd tijdens het AO RBZ van 4 maart jl. informeer ik u hierbij over de besteding van het bedrag. Provisioneel wordt gekeken naar een grote investering voor infrastructuur ten behoeve van de opvang van vluchtelingen en andere migranten op de Griekse eilanden. Daarnaast zal het bedrag worden aangewend om EASO en Frontex te ondersteunen, om (vrijwillige) terugkeer te bevorderen en lopende activiteiten te continueren, zoals kampmanagement. De direct beschikbare 350 mln. komt uit het huidige Asiel, Migratie en Integratie Fonds (AMIF). De Commissie komt met een voorstel voor de financiering van de additionele 350 miljoen euro waar de lidstaten nog mee in moeten stemmen. Nederland wacht het voorstel van de Commissie af. Voor Nederland is van belang dat Griekenland de additionele middelen op effectieve wijze kan verwerken, en voorafgaand aan het verstrekken van deze middelen duidelijk aangeeft waar de behoefte ligt om het geld aan te besteden. Uw Kamer zal worden geïnformeerd over het voorstel van de Commissie voor additionele financiering.

Naast ondersteuning van Griekenland, heeft de Commissie met haar actieplan het belang onderkend van het tegengaan van irreguliere migratie, al dan niet afkomstig vanuit Griekenland, via de Westelijke Balkan-route. De Commissie heeft gemeld in nauw contact te staan met Bulgarije en de andere landen op de Westelijke Balkan over de situatie aan hun grenzen en zal onder meer met de lidstaten gaan werken aan een coördinatie mechanisme met de betreffende landen om de samenwerking te versterken.

In de tafelronde onder de lidstaten die volgde spraken alle lidstaten steun uit voor Griekenland en andere lidstaten die gevolgen zouden kunnen ondervinden van de migratiedruk vanuit Turkije. De Raad was eveneens eensgezind over de constatering van de Commissie dat normalisering van de situatie en volledige implementatie van de EU-Turkije Verklaring absolute prioriteit hebben. Hoewel verschillende lidstaten, waaronder Nederland, waardering uitten voor de Turkse inspanningen bij de opvang van 4 miljoen vluchtelingen en migranten, benadrukten zij dat het huidige handelen van Turkije onacceptabel is. De Raad sprak steun uit voor het actieplan van de Commissie. Sommige lidstaten boden (personele en materiele) assistentie aan bij de uitvoering van het actieplan. Nederland heeft tijdens de Raad gemeld de verschillende onderdelen van het actieplan te bestuderen en terug te komen op de bijdrage die Nederland kan leveren aan de ondersteuning van Griekenland.

Ook de maatregelen die Griekenland heeft getroffen in het kader van de bescherming van de buitengrenzen waren onderwerp van gesprek. De lidstaten en de Commissie spraken begrip uit voor deze maatregelen, maar benadrukten dat deze in lijn moeten zijn

[1] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_384

met Europees en internationaal recht.

Een aantal lidstaten waaronder Nederland, conform motie Voordewind, steunde de Commissie in haar pleidooi voor gepaste aandacht voor de situatie van alleenstaande minderjarige kinderen op de eilanden.[2]

Nederland, samen met meerdere andere lidstaten, bevestigde de noodzaak om het GEAS te hervormen en een EU-crisismechanisme in te voeren zodat de EU beter voorbereid is op situaties zoals de huidige.

Tot slot heeft de Raad met unanimiteit een verklaring aangenomen die een goede afspiegeling vormt van de discussie die tijdens de Raad heeft plaatsgevonden.

[2] 32 317 Nr. 588